

REFERAT Natur- og Miljøudvalget 2018-2021 d. 05-02-2019

Mødedato Tirsdag d. 05. februar 2019 kl. 00:00

Mødested Skovløkken 4, Tejn, Mødelokale 1

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
BATs budget 2019 og fremadrettet.....	5
Orientering omkring status på "Anlægsbevilling til etablering af projektorganisation til implemente	14
Prioritering af naturpleje 2019.....	22
Temadrøftelse: Natur, Miljø og Klimatilpasning.....	26
Parkeringsanalyse for Gudhjem.....	29
Gadebelysningsanlæg - Natbelysning.....	32
Orientering vedr. Biodiversitetspuljen 2018.....	35
Navngivning af sø ved Sorthat-Muleby.....	39
Anlægsbevilling til renovering af broer og bygværker 2019.....	42
Anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg 2019.....	45
Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2019.....	48
Anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2019.....	51
Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Bornholms Kunstmuseum	54
Anlægsregnskab for belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2017.....	57
Prioritering af anlægsmidler havne samt renoveringspulje til kommunale havne uden for Rønne, 20	60
Orientering om for-projekt til Bornholms Grønne Bølge.....	66
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	69
Gensidig orientering.....	71
Lukket.....	73
Lukket.....	74
Lukket.....	75

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Lars Friberg, trafikchef BAT, deltager under behandling af punkterne 2 "BATs budget 2019 og fremadrettet" og punkt 3 "Orientering omkring status på Anlægsbevilling til etablering af projektorganisation til implementering af el-bus drift på Rønne By bybusnet"

Ole Holm Petersen, Skovfoged og naturforvalter vil deltage under behandling af punkt 4 "Prioritering af Naturpleje 2019"

Anka Norvig Sonne, planlægger, deltager under behandling af punkt 5 "Temadrøftelse: Natur, Miljø og Klimatilpasning"

Punkt 2: BATs budget 2019 og fremadrettet

Bilag

Notat budgetbalance 2019

Besparelsesforslag BAT 03 januar 2019

Rute 21 - trafiktælling

Rute 23 - trafiktælling

Rute 1 - trafiktælling

Rute 3 - trafiktælling

Rute 4 - trafiktælling

Rute 4 Tirsdag 22-02-2019 afg Rønne kl. 21 04

Rute 4 Onsdag 23-01-2019 afg. Rønne kl. 19 04

Rute 4 Lørdag 19-01-2019 afg. Allinge Lindeplads 10 13

Rute 3 Lørdag 19-01-2019 afg Rønne 20 05

Åbent punkt

2 BATs budget 2019 og fremadrettet

00.30.12Ø00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	08-01-2019	4	
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	2	

Hvem beslutter

Natur og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Plan- og Erhvervsudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med budgetopfølgningen pr. 31/10 2018 på NMUs område blev det forventede merforbrug hos BAT i 2018 uddybet. Der fremlægges i denne sag en vurdering af de fremadrettede økonomiske udfordringer og en prognose for forbruget i 2019, der viser en generel ubalance på 3,1 mio. kr. samt en yderligere udfordring i 2019 på 0,54 mio. kr. Udover allerede planlagte tiltag til udgiftsreduktioner uden servicemæssige konsekvenser fremlægges en oversigt over yderligere tiltag, der vil kunne bringe budgettet i balance samt afvikle et evt. overført underskud, men som vil have servicemæssige konsekvenser.

Indstilling og beslutning

Direktionen indstiller,

a) at det i forbindelse med sagen om budgetoverførsler fra 2018 til 2019, drøftes om det forventede underskud i 2018 på ca. 8,2 mio. kr. finansieres af de likvide midler

b) at udvalget, med baggrund i de i sagsfremstillingen beskrevne forslag, drøfter de fremadrettede prioriteringsmuligheder i forhold til den forventede driftsubalance i BAT på 3,6 kr. i 2019 og 3,1 mio. kr. i de følgende år.

Natur- og Miljøudvalget den 8. januar 2019:

Punktet genoptages ved møde den 5. februar 2019 med yderligere belysning af sagen.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

a) Anbefales.

b) Forslag 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8 anbefales. Desuden anbefales forslag om hævnning af pris for periodekort og folkemødebilletter jf. supplerende sagsfremstilling. Overskud i 2020 og frem anvendes til afdrag på underskud i 2019.

Sagsfremstilling

Ved budgetopfølgningen pr. 31/10 2018 konstateredes for BAT et forventet merforbrug på 8,2 mio. kr., hvoraf 1,1 mio. kr. dækkes af overførsel fra 2017. Det forventede merforbrug tilskrives jf. notatet vedlagt budgetopfølgningen:

- Øgede personaleudgifter

- Øgede udgifter til brændstof
- Øgede udgifter til materiel og vedligehold
- Faldende indtægter
- Et merforbrug på udgifterne til eksterne vognmænd for lokal- og regional rutekørsel

Ovenstående punkter er gennemgået i forbindelse med budgetlægningen for 2019 og frem sammen med øvrige poster på området. Der er udarbejdet et budget for BAT, som har taget udgangspunkt i:

- Personaleudgifter fastsat efter at der sker bemanning af egne ruter med egne chauffører, en løbende afvikling af tilkommet afspadsering, et minimum af merarbejde samt et sygefravær på 3,5 %.
Til denne bemanning anvendes udover fastansatte chauffører et antal timelønnede chauffører til afløsning og der udarbejdes en samlet plan for afvikling af ferie og fridage hen over året.
- Fortsat høje brændstofpriser og et forbrug (liter) svarende til forbruget i 2017, da der påregnes mere kørsel ved egne vogne i 2019 set i forhold til 2018.
- Fortsat høje udgifter til vedligehold (disse er fastsat ud fra niveauet i 2018), da alle reparationer er uden for garantiperioden, jf. dog nedenfor om indkøb.
- Indtægter på et niveau som i 2018 bortset fra indtægterne vedr. asylkørsel. Der vil senere i de kommende år ved yderligere fald i fx ungdomsårgange skulle justeres i dette.
- Reducerede udgifter til eksterne vognmænd vedr. lokal- og regional ruteplan, ved at denne kørsel søges holdt til det, der allerede er indgået via kontrakter som følge af egen bemanningsplan for både chauffører og værksted, jf. ovenfor til afvikling af øvrige rutekørsel.

Ved budgetlægningen for 2019 er yderligere taget udgangspunkt i følgende forudsætninger:

- Fortsat øget kørsel vedr. omlægning af ruter til at køre omkring campus via Borgmester Nielsensvej, rute 7/8, rute 3 sommer samt fortsat dubletkørsel på rute 4.
- Gældende kontrakter/priser for eksterne vognmænds kørsel. Se om udbud af kørsel senere i denne dagsorden
- Nuværende værkstedsbemanning
- At der fortsat dedikeres medarbejdere til klargøring for at øge kørselstiden for øvrige chauffører.
- Fuld udkontering af egen servicekørsel og udgifter forbundet hermed

- Udgifter til inventar såsom skærme, tablets mv. reduceres fra 0,9 mio. kr. i 2018 til 0,5 mio. kr. i 2019.
- At den resterende skyldige afspadsring afvikles i 2019-2020. Dette er forudsat i den budgetlagte bemandsingsplan.
- Der er med budgettet for 2019 tildelt budget til udgifterne vedr. flytningen af værksted på i alt 0,6 mio. kr., som dels vedrører husleje dels dækker øget timeforbrug til flytning af busser.

Tiltag som vil få hel eller delvis virkning fra 2019 uden servicemæssige konsekvenser

Der er arbejdet med en række tiltag, som fortsat vil gælde/få fuld effekt i 2019:

- Optimering af vagtplan vedr. bemanning til kørsel samt ferieplanlægning: Der er ændret i vagtplanlægningen, således at der nu er afsat bemanning inden for normen til afvikling af ferie, seniordage og lign. uden at skulle trække på bemanning på overtid. Den endelige ferietilrettelæggelse og planlægning ventes godkendt i BAT lokal-MED 20. december, og bliver gældende for hele 2019. Henover sommeren 2018 havde tidligere driftsledelse afviklet mere end 20 medarbejdere pr. dag, med den nye vagtplanlægning vil 8 medarbejdere kunne afvikle ferie/fridage på samme tid. Tilgangen af personale til timekørsel (vikarer) er øget, således forventes BAT at kunne udfylde fuld køreplan med eget personale og materiel uden særlig optjening af overarbejde.
- Bemanning med dedikeret klargøringspersonale er først blevet fuldt implementeret med vinterkøreplanen fra august 2018 og ventes at være med til at holde udgifterne, som følge af fraflytningen af remisen, nede.
- Værkstedsbemanningen er i løbet af 2018 justeret og den bemanning, der er ultimo 2018 ventes fortsat i 2019. Den fastsatte bemanning ultimo 2018 er en nødvendighed for at holde eget materiel kørende samt gøre mindre brug af eksterne værksteder. En ændring i medarbejderstaben på værkstedet medfører en mindre reduktion i lønomkostningen blandt andet ved ikke at genbesætte værkførerfunktionen. Alle aftaler omkring værksted er i overensstemmelse med alle ansatte på værkstedet.
- Reparationer søges jf. ovenstående i så vidt muligt omfang udført på eget værksted for at nedbringe udgifterne til eksterne værksteder.
- Der er genindgået rammeaftale i december 2018, der benyttes til indkøb af reservedele, hvilket nedbringer den gennemsnitlige reservedelspris med ca. 10 % på de mest anvendte dele. I det omfang, der kan købes billigere dele af tilsvarende kvalitet afviges aftalen om indkøb af originale reservedele. Originale reservedele var en forudsætning for flere garantireparationer, der ikke længere er gældende.
- Fuld indregning af egen servicekørsel. Den del af servicekørslen, som BAT forestår, vil fra 2019 blive fuldt fordelt via afregningen til de centre, der benytter servicekørsel. Der er tale om en samlet udgift på 1,8 mio. kr. oveni det øvrige beløb vedr. servicekørsel, som i dag fordeles via afregningen til bestillerne.

Resultat

Der ventes med ovenstående allerede gennemførte tiltag samt øvrige beskrevne forhold en generel ubalance i budgettet på 3,1 mio. kr. og en ubalance i 2019 på 3,6 mio. kr.

I mio. kr.	Forventet 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Netto budget, kommunalt tilskud	23,2	23,3	23,3
Udgifter i alt	62,8	57,8	57,3
Heraf			
- Personaleudgifter	34,0	32,4	31,9
- Brændstof	8,4	9,3	9,3
- Materiel og vedligehold, værksted (varekøb)	4,9	4,8	4,8
- Materiel og vedligehold, tjenesteydelser	0,3	-	-
- Lokal og regional rutekørsel – betaling til vognmænd	9,3	8,0	8,0
- it, inventar, bygninger, abonnementer, afgifter, forsikringer	5,9	5,0	5,0
- egen servicekørsel		-1,8	-1,8
Indtægter i alt	-31,5	-30,9	-30,9
Resultat af drift	31,3	26,9	26,4
I alt (manko)	8,1	3,6	3,1

I 2019 vil der være en ekstra udfordring i form af øgede udgifter til personale som følge af opsigelsesvarsel/afskedsperiode for opsagte/fratrådte medarbejdere. Den anslåede merudgift i 2019 som følge heraf ventes at udgøre 0,54 mio. kr.

Udvidet rutekørsel

Der er gennem de seneste år udvidet i den samlede kørsel fordelt på en række ruter. Dermed ventes antal årsværk og lønudgifter at ligge over niveauet for 2016-2017, selv om det er sænket i forhold til 2018. En del af det øgede personale og brændstofforbrug vil blive faktureret til de centre, der benytter servicekørslen.

Den del af den øgede kørsel, der vedrører rutekørslen, vil i 2019 udgøre en samlet udgift på 1,03 mio. kr. Kørslen vil i 2019 søgt afviklet alene ved BATs egne chauffører/vogne og indgå i bemandingsplanen.

Rute	Samlet udgift/år	bemærkning
Rute 7/8 i perioden maj - august	0,23 mio. kr.	Denne rute kørte tidligere i sommerferieperioden (slut juni-1. sep.). Ruten blev i 2016 udvidet til at køre fra medio maj til medio september. I 2018 er udvidet fra 1. maj t.o.m. uge 42. Ovenstående er sket på baggrund af en øget efterspørgsel fra turisterhvervet.
Omlagte ruter til at køre omkring Campus	0,66 mio. kr.	Der er samlet tillagt 5 timers kørsel dagligt for at køre omkring campus via Borgmester Nielsensvej.
Rute 3 sommer	0,07 mio. kr.	Den øgede kørsel er på baggrund af øget efterspørgsel.
Rute 4	0,07 mio. kr.	Dubletten på ruten, som før blev foretaget ved særkørslen vedr. asylklasser, har været nødvendig at fortsætte også efter asylkørslen til Svartingedal skole er ophørt, grundet pres på ruten.
I alt	1,03 mio. kr.	

Besparelsesforslag

Der er udarbejdet vedlagte bilag, der beskriver mulige besparelsesforslag, samt konsekvenserne af disse. Den samlede besparelse af forslagene udgør i alt 3,5 mio. kr. når de estimerede tabte indtægter er modregnet. Der er for hvert tiltag estimeret tabte indtægter ud fra den nuværende kendte belægning og mulige alternativer.

Da det ikke er muligt at iværksætte tiltagene før tidligst fra sommerkøreplanen 2019/vinterkøreplan 2019/2020 får forslagene derfor først fuld effekt fra 2020. Besparelsen i 2019 udgør 1,8 mio. kr.

Oversigt over forslag og nettobesparelse (i kr., 2019-priser):

Forslag nr. / emne	Netto- besparelse 2019	Netto- besparelse 2020	Netto- besparelse 2021	Netto- besparelse 2022
01. Rute 1,3 og 4 - afgang kl. 9 fra Rønne udgår på hverdage i vinterkøreplan	191.800	447.600	447.600	447.600
02. Rute 2 og 10 - udvalgte afgang kombineres, reduceres eller udgår på hverdage i vinterkøreplanen	193.033	430.050	430.050	430.050
03. Rute 6 - udvalgte afgang flyttes eller udgår på hverdage i vinterkøreplan	79.537	178.255	178.255	178.255
04. Natbus rute 1 og 5 - udvalgte afgang udgår helårligt	384.500	769.000	769.000	769.000
05. Rute 7 og 8 - sammenlægning og reduktion af udvalgte ruter helårligt	45.750	85.000	85.000	85.000
06. Rute 3 - udvalgt rute fjernes weekender og helligdage	57.810	115.620	115.620	115.620
07. Regionalkørsel - på skolefridage udenfor sommerkøreplan - afvikles regionalruter som weekendkørsel	578.000	919.200	947.200	947.200
08. Bybusser rute 21 og 23 - udvalgte afgang reduceres, sammenlægges eller udgår	293.987	587.974	587.974	587.974
I alt	1.824.417	3.532.699	3.532.699	3.532.699

Andre forhold

Udbud af kørsel

De nuværende aftaler med eksterne vognmænd på både lokalkørsel samt på den offentlige servicetrafik udløber pr. august 2018. Der er mulighed for forlængelse af begge disse kontrakter i ét år.

For at få en klarhed over, hvad der kan påregnes af udgifter i de kommende år vedrørende den udbudte kørsel foreslås det, at de nuværende kontrakter forlænges, således at de gælder fra august 2019 til august 2020.

Økonomiske konsekvenser

Der er foretaget en række tiltag omkring kørsel, værksted, køb af materiel mv. for at mindske ubalancen i 2019 og fremad. Herefter er der fortsat en ubalance på 3,1 mio. kr.

- En fastholdelse af den udvidede kørsel på en række ruter, herunder omlægning af ruter til at køre omkring campus, udgør en udgift på i alt 1,03 mio. kr.
- Ud over den udvidede rutekørsel, er der som følge af øgede udgifter til brændstof og vedligehold af materiel samt faldende indtægter, en ubalance på 2,1 mio. kr.
- I 2019 er der endvidere en øget ubalance som følge af udgifter til opsagt personale på i alt 0,54 mio. kr.
- Der er med budgetopfølgningen pr. 31/10 givet en tillægsbevilling finansieret af næste års budget. Ved en overførsel af underskuddet fra 2018 vil det alene kunne nedbringes over en årrække. Der vil skulle findes besparelser svarende til det årlige beløb, underskuddet vil skulle nedbringes.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

På mødet 8. januar 2019 ønskede udvalget uddybet svar på følgende spørgsmål:

Besparelsesforslag 04. natbus rute 1 og 5 – udvalgte afgang udgår helårligt kr. 384,500 (769.000,00)

Natbus hverdage ankomst færge kl. 23:50. natbusafgang kl. 00:05 opretholdes.

Der ankommer færge mandag til torsdag, hvorfor busserne ikke umiddelbart kan tages ud af planen. Der ankommer ikke natfærge fredag til søndag jf. Bornholmslinjens færgeplan

Natbus natten efter fredag og lørdag reduceres til kun en afgang f.eks. kl. 01:00

Besparelse helårligt kr. 204.400,00 fra år 2020

Emne: BAT – realisering af faktisk besparelse ifbm. tilpasning af budget		
Forslag nr. 04		
<i>Budgetår</i>	2019	2020
Mindre udgift	434.500	869.000
Samlede estimerede tabte salgsindtægter	50.000	100.000
Nettobesparelse	384.500	769.000
Besparelsesfordeling		
Rute 1 afgang Rønne kl. 00.04 udgår	168.250	336.500
Rute 5 afgang Rønne kl. 00.04 udgår	164.050	328.100
Rute 1 afgang Rønne kl. 02.04 udgår	51.700	103.400
Rute 5 afgang Rønne kl. 02.04 udgår	50.500	101.000
Kort beskrivelse af forslaget: Fjernelse af natbus hverdage og weekend helårligt fra juli 2019 (sommerkøreplanen) Rute 1 afgang Rønne kl. 00.04 hverdage udgår Rute 5 afgang Rønne kl. 00.04 hverdage udgår Rute 1 afgang Rønne kl. 02.04 natten efter fredag og lørdag udgår Rute 5 afgang Rønne kl. 02.04 natten efter fredag og lørdag udgår		

Hjemtagning af Offentlig servicekørsel (OST)

Kørslen er i dag udliciteret til fire vognmænd. BAT kører selv med tre busser. Kontrakterne kan forlænges med et år, hvor efter de skal i fornyet licitation.

Ved hjemtagning af OST skal der investeres i 22 handicapbusser til en pris af kr. 350.000,00 + moms pr. bus = 9.625.000,00 (bemærk BAT har ikke fradrag for momsen)

Vores chaufførudgift er 163,00 kr. pr. time, brændstofudgift kr. 40,00 pr. time, reparation/vedligehold kr. 60,00 pr. time. Afskrivning kr. 26,00 pr. time, hertil forsikring mv. en samlet timepris for BAT vogne kr. 289,00 pr. time.

I dette regnestykke er der ikke taget højde for, at vi skal bruge ekstrafaciliteter på anlægget til parkering af busserne, personale til vask, mekanikere til vedligehold mv. ligesom det kræver ekstra personale til driftsplanlægning.

De vognmænd der kører i dag er Taxa, Falck og Gudhjembus der kan bruge deres vogne til andre kørselsopgaver, der giver dem økonomi til, at tilbyde BAT en lavere timepris. Der køres til mellem kr. 210,00 og 438,00 pr. time. Herudover er kørslen meget fleksibel da de altid har vogne på gaden. Såfremt BAT skal udføre kørslen skal chaufførerne varsles mindst 48 timer i forvejen pga. aftalen i overenskomsten.

På denne baggrund anbefaler BAT at kontrakterne forlænges med et år.

BAT laver udbud af kørslen, eller dele heraf ultimo 2019. I denne sammenhæng vurderes den mest optimale planlægning af den kollektive trafik på Bornholm, hvor det godt kan give mening at BAT udfører en del af servicekørslen, for at kunne benytte de samme vogne til anden kørsel. Kunne være kørsel fra færge på sene ankomster, kørsel af skolebørn på ruter med få elever etc.

Hjemtagning af lokaleruter (skolebuskørsel)

BAT har i dag udliciteret en del af skolebuskørslen til private vognmænd. Der kører som udgangspunkt 11 busser på disse ruter.

Skolebuskørsel er typisk en' kørsel til skolerne om morgenen og to hjemkørsler om eftermiddagen.

Kørslen udføres til priser på mellem 500 og 600 pr. time.

Såfremt BAT skal hjemtage kørslen vil det kræve et indkøb af 11 busser, såfremt man vælger at købe brugte busser der f.eks. er 6-7 år gamle, vil det være med euro 5 emissions norm, der givet forurener mere end den nyeste norm, der er euro6 version 2. Investeringen er naturligvis mindre, hvorfor afskrivningen også vil være mindre. Derimod vil reparations og vedligeholdelses omkostningerne være højere. Den timerpris for BATs egen drift vil være kr. 424,00 pr. time. Hertil kommer personale til driftsplanlægning, ekstra plads til parkering, udvidede værkstedsfaciliteter mv.

Risikoen for at der laves skader er ikke medtaget. Ligesom der ikke er indregnet omkostninger til ekstra personale ved sygdom, inddækning af fridage etc.

BAT anbefaler at de nuværende kontrakter forlænges i foreløbigt et år.

Takststigning.

Takststigninger er reguleret af trafikministeriet og følger rammen for den almindelige prisudvikling.

BAT har hævet priserne på kontantbilletter med 5,5 % for enzonekort og 7,7% på kontantbilletter for både børn/pensionister og voksne. Det giver en samlet gennemsnitlig takstforhøjelse på under 2%.

Der er plads til en samlet stigning på 2,5% i 2019. Vi kan vælge f.eks. at lade periodekort stige 7%. En stigning skal foretages på periodekort for voksne og ungdomskort, børn og pensionister friholdes. Man har ikke mulighed for kun at lade ungdomskort stige, hvilket ville give en fordel, idet der gives fuld compensation fra trafikministeriet på ungdomskort. Det vil betyde en indtægt på kr. 500.000,00.

Vi kan også vælge at lade Folkemødebilletter stige, for fire dages billetter, der i dag koster kr. 200,- for ubegrænset kørsel. Stigning med kr. 50,- til 250,-. En stigning pr- 25%. (den er ikke steget siden start, for 9 år siden). Dette vil give en indtægt på kr. 112.500,00.

Risikoen ved en takststigning vil være at nogen der benytter bussen i dagligdagen, vil vælge andre transportformer, såfremt de har muligheden, hvilket vil give BAT en lavere indtægt på salg af rejsehjemmel.

Passagertælling på udvalgte ruter.

Pkt. 01: Rute 1,3 og 4 – afgang kl. 09:00 fra Rønne udgår på hverdage i vinterkøreplanen.

Pkt. 02: Rute 2 og 10 – udvalgte afgang kombineres, reduceres eller udgår på hverdage i vinterkøreplanen.

Pkt. 04: Natbus rute 1-5 – udvalgte afgang udgår helårligt.

Pkt. 08: Bybusser rute 21 og 23 – udvalgte afgang reduceres, sammenlægges eller udgår.

Se vedhæftede tællinger fra chaufførerne. Tællingerne giver på dette grundlag ikke en repræsentativt billede af hvor mange der benytter bussen, det kræver tælling over en længere periode.

BAT har indkøbt et system der automatisk tæller passagererne. Det system er foreløbigt installeret i en bus, der så kører de ruter vi ønsker skal tælles. Det vil over tid give et billede af belægningen på busserne. Man kan hente diverse rapporter på baggrund af hvad man ønsker. Det vil blive et værdifuldt værktøj ift. at optimere ruter og sætte busser ind hvor det giver den bedste udnyttelse af BATs ressourcer.

Punkt 3: Orientering omkring status på "Anlægsbevilling til etablering af projektorganisation til implementering af elbusdrift på Rønne bybusnet"

Bilag

05122018 Vognplan og driftsbudget eksisterende vognpark

Åbent punkt

3 Orientering omkring status på "Anlægsbevilling til etablering af projektorganisation til implementering af elbusdrift på Rønne bybusnet"

13.05.16A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	3	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Medio 2017 afsatte kommunalbestyrelsen 500.000 kr. inkl. moms til etablering og igangsætning af projektorganisation med opgave at analysere, forberede og gennemføre implementering af ren el-busdrift på Rønne bybusnet. Projektorganisationen forankres hos BAT.

Forundersøgelserne er nu gennemført med henblik på udskiftning til to el-busser i Rønne. Generelt viser forundersøgelserne, at en forventet implementering af to el-busser først vil kunne være i fuld drift og i brug ultimo 2020. Endvidere vil der, for at kunne bevare nuværende serviceniveau i Rønne by, være behov for 1-2 ekstra el-busser. Dette begrundet i nødvendig ophold for ladetid m.m.

De foreløbige erfaringer og eksterne anbefalinger går på en overordnet strategisk plan for en samlet udskiftning til ren el-busdrift, frem for udskiftning til to el-busser, sideløbende med forsat dieseldrift af resterende busflåde.

Sammenholdt har dette affødt en nødvendighed i, at sagen tages op til fornyet politisk drøftelse.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- a) At orienteringen tages til efterretning og
- b) At der træffes beslutning om punkt 1, 2 eller 3.
 - 1) At sagen med implementering af to el-busser i Rønne forsætter uændret med en forventet ibrugtagning medio 2020 samt stillingtagen til den økonomiske finansiering heraf.
 - 2) At sagen med implementering af to el-busser i Rønne sættes i bero, og at der i 2019 iværksættes yderligere undersøgelser og udredning. Formålet er, at der udarbejdes et politisk oplæg til en samlet plan for fremtidens kollektive el-busdrift, således at nuværende dieselbaserede busflåde gradvist udfases for at overgå til 100% el-busdrift. Undersøgelser og udredning finansieres ved, at restpuljen til el-drifts forundersøgelser og projektering af to el-busser i Rønne ca. 450.000 kr. overflyttes til dette formål.

- 3) At sagen med implementering af to el-busser i Rønne annulleres, og at tendenser og udviklingen på et hurtigt voksende busmarked (el, hybrid, gas m.m.) følges tæt de næste par år.

Formål er, at der primo 2021 udarbejdes et politisk oplæg til orientering og drøftelse for en samlet plan for fremtidens bærende drivmiddel af den kollektive busdrift. I den mellemliggende periode vil den løbende nødvendige udskiftning af BATs konventionelt diesel drevne busser, følge BATs egen gældende udskiftningsplan (se bilag), og blive udskiftet efter den til en hver tid gældende Euronorm. Undersøgelser og udredning finansieres ved, at restpuljen til el-drifts forundersøgelser og projektering af to el-busser i Rønne ca. 450.000 kr. overflyttes til dette formål.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

- a) Taget til efterretning.
b) Sagen med implementering af to elbusser i Rønne sættes i bero for nærværende. Arbejdet med yderligere undersøgelser og udredning fortsætter i 2019 og koordineres med Klima- og Bæredygtighedsudvalgets arbejde om "grøn mobilitet". Hensigten er, at styrke de samlede muligheder for mindske klimabelastningen fra trafikken på Bornholm. Det videre arbejde i Natur- og Miljøudvalgets regi finansieres ved at anvende restpuljen til dette formål.

Sagsfremstilling

I kommunalbestyrelsen blev der på mødet den 29. juni 2017 besluttet følgende:

- a) at der gives en anlægsbevilling og afsættes rådighedsbeløb i 2017 på 500.000 kr. til etablering og igangsætning af projektorganisation forankret hos BAT, til at analysere – forberede og gennemføre implementering af ren el-busdrift på Rønne bybusnet.
- b) at udgiften til projektorganisationen på 500.000 kr. inkl. moms finansieres af BATs driftsbudget 2017 under bevilling 57 Kollektiv trafik
- c) at der gives en anlægsbevilling og afsættes rådighedsbeløb i 2017 på 1.000.000 kr. til indkøb af to nyere diesel bybusser til BAT indtil implementeringen af el-busdrift er tilendebragt. Efter implementeringen af el-busdrift overføres disse diesel-busser som reservemateriel eller afhændes.
- d) at udgiften på 1.000.000 kr. inkl. moms finansieres af BATs driftsbudget 2017 under bevilling 57 Kollektiv trafik.
- e) at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Teknik- og Miljøudvalget.

Der gives her en status på sagen omkring punkterne a) + b), som er eneste udestående på sagen. Desuden lægges op til en politisk drøftelse og beslutning omkring det videre forløb i forhold til implementering af el-busdrift på Bornholm.

Status på projektgruppens arbejde

Der har, og er, stadig undersøgelser i gang i forhold til at undersøge de muligheder der er, for at finde den bedst mulige løsning for BRK i forhold til overgangen til el-busdrift.

BATs projektgruppe har gennemført besøg hos 5 forskellige busfabrikanter og hos andre trafikselskaber for at få viden om og status på el, som primær energi til busdrift.

Der er af BAT personale foretaget prøvekørsler i København, Stockholm og Eindhoven med el-busser. De forskellige prøvekørsler har været med de tre nuværende tilgængelige teknologier:

- Traditionel tung el-bus med lang rækkevidde og langsom opladning i depot.
- Let el-bus med kort rækkevidde og lejlighedsvis induktionsopladning på endestation i kombination med langsom opladning i depot.
- Let el-bus med medium rækkevidde med lejlighedsvis pantografopladning og fleksibel opladning i depot.

Der er afholdt teknikmøder med VDL Group og Scania Bus med projektansvarlige for el-drift i udviklingsafdelingerne. Derudover er der afholdt en række afklarende møder med topledelse hos busoperatører samt trafikelskaber. Endvidere har der været uformelle drøftelser med alle andre leverandører af busmateriel bortset fra en enkelt BYD.

Der har været afholdt en møderække med og indkøb af eventuelt analysehjælp hos el-busleverandører og operatører i 1.kvartal 2018, samt fortsat samarbejde med de fem andre trafikelskaber. BAT har deltaget i rammeudbud af ladeinfrastruktur sammen med Movia i 2. halvår af 2017. Udbuddet gælder hele Sjælland og de bydende skulle prissætte en eventuel merpris for leverance til Bornholm. De tilbudte priser har halveret de tidligere faktiske priser på infrastruktur til lejlighedsvis ladning.

Fra Movia, der er største trafikelskab i DK, er der givet denne status:

- Der er gennemført og gennemføres i øjeblikket udbud i Movia omhandlende el-busdrift.
- Næste udbud forberedes pt. og forventes udbudt i 2019. Udbud af el-busser i København, Frederiksberg og Egedal og Ballerup kommuner viste sig dyrere end forventet, men håndterbare.
- Movia kommunikerer allerede nu til politikerne om risiko for børnesygdomme for first movers.
- Det er betryggende for den videre udvikling, at der nu er tre operatører som skal levere el-busser i drift i 2019.
- Nordiske hovedstæder - Stockholm og Helsinki: er stadig forsigtige og udarbejder udredninger. Oslo: Indsætter 70 el-busser næste år.

Der har været afholdt møder med øvrige interessenter som E.O.N. bl.a. i forhold til lade infrastruktur m.m. Der er p.t. generelt på hele busmarkedet en lang leveringstid. Dette er også undersøgt nærmere hos leverandører. Normalt vil der, fra bestillingstidspunktet, være ca. 8-9 måneders leveringstid, på levering og test før en el-bus kan indsættes i regulær drift. P.t. er der dog så stort et pres på hele el-busmarkedet, at denne leveringstid p.t. er på 12-13 måneder, hvis der f.eks. bestilles nu. Dette skyldes bl.a., at der har været og forventes mange udbud i 2018 og 2019.

Der er på el-bus-drifts forundersøgelser og projektering p.t. anvendt ca. 45.000 kr. af de afsatte 500.000 kr. Der ud over har der været planlagt lidt rejseaktivitet henover ultimo 2018 og primo 2019, som ikke er gennemført. Endvidere har størstedelen af beløbet været tænkt afsat til indkøb af konsulentbistand, til beskrivelse af vort rutenet og/eller hjælp til udformning af udbud og kontrakt.

Foreløbig økonomi ved implementering af to el-busser i Rønne:

- Prisniveauerne på el-busser er stadig ikke fastlagte fra leverandørens side og den eneste officielle prislistede bus er fra Mercedes. Deres E-citaro er netop frigivet til markedet her i juli 2018 og den er prissat til 3.800.000 kr. +moms. Nuværende pris for vores seneste diesel-bus indkøb er indekseret til 2018 tal ca. 1.500.000 kr. +moms. Det skal her bemærkes, at BRK ikke kan fradrage moms på busser, da billetindtægter ikke er pålagt moms. Det betyder at den faktiske pris skal budgetteres med moms.
- Prisindikationerne fra det gennemførte udbud i Roskilde viser, at med de valgte el-busser fra Ytong fra Kina, vil det samlede omkostningsbillede for el-busser være på det samme niveau, som for diesel-busser set over en 10 årig driftsperiode.
- Det vil således primært være en likviditetsmæssig forskydning på den samlede livstidsøkonomi ved en overgang til ren el-busdrift, da den højere anskaffelsespris skal

holdes op imod besparelse på indkøb af diesel samt forventet mindre reparationsbehov i bussens levetid. BAT bruger gennemsnitligt for ca. 350.000 kr. diesel pr. bus pr. år, altså mellem 3.000.000 – 3.500.000 set over 10 år pr. bus.

- Der skal ved udskiftning fra to diesel-busser til nye el-busser i Rønne, desuden forventes og indkalkuleres, at disse fysisk skal erstattes af 3-4 lignende el-busser, for at kunne opretholde den nuværende køreplan og serviceniveau. Dette begrundet i nødvendig ophold for ladetid m.m.
- I forbindelse med overgang til el-busdrift vil der være udgifter til etablering af værkstedsfaciliteter. BATs nuværende værkstedfaciliteter er ikke permanente og det er planlagt, at etablering af de endelige fremtidige faciliteter indrettes efter udrulningshastigheden hen i mod fuld el-busdrift. Det betyder, at der ved beslutning af placering af "nyt værksted" tages hensyn til behov for energi samt plads og bygningers evne til at indeholde el-busværksted. (Se i øvrigt * nedenfor)
- Omkostningen til nyetablering af værkstedsfaciliteter til el-busser forventes ikke at blive markant dyrere end ved etablering af faciliteter til diesel-busser, dette dog forudsat at adgang til nødvendig elforsyning er etableret i forvejen. I forbindelse med og som konsekvens af den igangsatte udbygning af arealerne på Rønne havn syd vil det være naturligt, at planlægge den fremtidige placering af opmarcharealer, ladestationer og værkstedsfaciliteter i dette område, da elforsyning, nærhed til rutenet og pladsforhold generelt taler for dette område. Dette skal dog undersøges og udredes nærmere.

Anbefalingerne til projektgruppen og BAT har generelt fra alle eksterne parter været, at indkøb og implementering af to el-busser, vil være en meget dårlig businesscase og begrundes i flere faktorer. Overordnet kan nævnes:

Garage/værkstedsanlæg er noget af det mest omkostningstunge, og BATs garage/værkstedsanlæg, er, som tidligere nævnt, i dag ikke en permanent løsning. Hvis der etableres de nødvendige installationer på nuværende værksted, vil det være forbundet med flere store engangsudgifter. Der vil derfor være risiko for, at installationsomkostningerne og net-tilslutningsafgiften går tabt ved en evt. senere nødvendig flytning. En (eller to) lader(e) kan selvfølgelig flyttes, således at hardwaren kan genbruges. Omkostningen til hhv. installation og net-tilslutningsafgift, er meget svært at fastsætte p.t., men et meget groft estimat kan ses nedenfor indsat i skema, og en beregning vi har fået fra en leverandør på markedet. Det er en kalkulation, som de for nylig har fået lavet til en kunde, som var interesseret i én el-bus. Her kan det ses, at næsten halvdelen af omkostningen vil være tabt, hvis udstyret efterfølgende skal flyttes. Der gøres her opmærksom på, at det helt afhænger af, hvor mange ampere der er til rådighed, der hvor busserne er stationeret nu. Det afhænger også af, hvor kraftig en lader der vælges. At skulle installere ladere på et nyt garageanlæg, vil også være betydeligt billigere, når man gør det i anlægsfasen, frem for at skulle grave ved eksisterende byggeri. Det er dog for usikkert og svært at sætte en pris på p.t.

Lader 150 kW CCS	Installation og net tilslutning	Nettilslutnings- afgift	I alt
496.000	150.000	252.500	898.500

Stordriftsfordele opnås ikke ved udskiftning af to busser til el-busdrift ud af en hel busflåde i BAT på p.t. 32. Som det kan ses ovenfor, er investeringen i én lader til én bus en meget bekostelig affære. Jo flere busser der kalkuleres med, jo lettere bliver det at lave en opladningsplan, hvor et mindre antal ladere (evt. i kombination af fast og slow chargers), vil kunne opretholde driften. Til sammenligning med ovenstående, har leverandøren tilbudt et system til en kunde (også med 150 kW ladere), hvor 8 busser skal lades, til en pris på cirka 2.640.000 kr. Det svarer til 330.000 kr. pr. bus., - altså cirka en tredjedel af hvad det vil koste ovenfor for én bus.

Operatørfokus: De erfaringer vi fra leverandøren har fået omkring el-busser er, at hvis man udskifter en væsentlig andel af busserne til el, opnås der en servicegrad på busserne der svarer til diesel. Implementering af el-busser er en stor opgave, men hvis en væsentlig del af busserne pludselig kører på el, så SKAL de virke. Derfor gør både leverandør og operatør en stor indsats for at få busserne på gaden hver dag. Ved de projekter leverandøren har været involveret i, hvor der kun er blevet leveret en eller to el-busser, er erfaringerne, at busserne i gennemsnit kører væsentlig færre kilometer, end i flåder med >5 el-busser. Det mener de skyldes, at hvis der er en fejl på el-bussen, så bliver den sat hen i et hjørne, indtil nogen har haft tid til at se på den. Fejlmeldingen til eget værksted eller til leverandørens teknikere sker typisk først når bussen har stået stille i et par dage. Dette sker fordi man kan opretholde driften med diesel reservebusserne. I realiteten får man således "mindre bus for pengene", hvis reservebussen kører en del af tiden. Dette er dog svært at prissætte.

Leverandørfokus ved at skulle levere to el-busser, er set ud fra leverandørens vinkel, ikke særligt attraktivt. Det handler om, at leverandøren vil være nødt til at indkalkulere en stor reservation til de omkostninger de får til de teknikere der skal hjælpe BAT i gang, de skal komme til øen ved alle test, garantireparationer m.v. – Dette skyldes, at det er langt fra deres base til Bornholm.

Fremtidsstrategisk anbefales det fra de eksterne parter, som BAT har været i dialog med, at hvis BRK skal opnå succes med at elektrificere busflåden, skal BRK lave en overordnet plan for hvad BAT vil. Det giver ifølge dem ingen mening at købe to el-busser, der hvor de er billigst, eller der hvor BRK føler, at BRK får den bedste kortsigtede løsning, hvis disse to busser bliver "bastarder" på den lange bane. Det kan ske hvis BRK f.eks. vælger en anden leverandør eller anden ladeløsning på den resterende vognpark. Det at BRK står for evt. investering i et nyt garage/værkstedsanlæg og at BRK befinder sig på en ø, giver BRK en unik mulighed for at tilpasse BATs køreplaner og busdrift til el. BAT har ingen buslinjer der skal korrespondere med andre kommuners busser, så de hensyn BAT skal tage, er til lufthavnen, færgen og skolernes ringetider. En optimering af køre/ladeplan, vil kunne være med til at sænke totalomkostningen. BAT er blevet anbefalet, at BRK overordnet laver en plan, for f.eks. 5 år. Planen skal baseres på den type el-busser der findes i dag, og kan optimeres undervejs, i takt med den teknologiske udvikling. Hvis BRK vælger selv at fortsætte driften, anbefales det ligeledes, når en overordnet plan foreligger, at alle busserne udbydes i et rammeudbud. Selvom BRK så eventuelt vælger, at kun få busser skal udskiftes det første år, vil BRK have en leverandør, som også tænker stordrift, og vil tilpasse sin organisation til at skulle håndtere mange busser på den lange bane.

Samlet opsummering af de vigtigste punkter:

De foreløbige erfaringer og eksterne anbefalinger, går på en mere overordnet strategisk plan for en samlet udskiftning til ren el-busdrift, fremfor udskiftning til to el-busser, sideløbende med forsat dieseldrift af resterende busflåde.

Der er p.t. en leveringstid på el-busser på op til 12-13 måneder fra bestillingstidspunktet til ibrugtagning. Ved en forventet implementering af to busser vil et forventet udbud kunne gennemføres medio 2019 og fuld drift og ibrugtagning af de to el-busser, kan således forventes i fuld drift ultimo 2020. Der skal p.t. indkalkuleres tre til fire el-busser, som erstatning for to dieseldrevne busser. Dette begrundet i forsat, at kunne opretholde nuværende serviceniveau i Rønne by.

En eventuel samlet udskiftning af hele busflåden til el-busdrift:

I forhold til en evt. udskiftning af hele den dieseldrevne busflåde til el-busdrift, er der stadig nogle uafklarede forhold, der vil være behov for nærmere undersøgelser af. Hvis denne løsning politisk ønskes undersøgt, anbefales det at 2019 afsættes til dette, og den politiske beslutning om indkøb af de to el-busser til Rønne by sættes i bero.

Her kan specifikt nævnes:

- Grundlæggende økonomi i projektet og evt. finansieringsmuligheder.
- Lademæssige infrastruktur og heri nødvendige el-kapacitet.
- Bustyper m.m. og disses rækkevidde sammenholdt med eksisterende køreplaner.
- Analyse og beregning af de mest optimale køreplaner for eldrift (Hele Bornholm).
- Konkurrencevilkår og udbud og andres erfaringer hermed.
- Etablering af garageanlæg/værkstedsfaciliteter for den samlede busflåde.
- Egen drift eller fuldt udbudt.
- Ny eldrevet busflåde tænkes ind sammen med BGI og herigennem bl.a. undersøge, om der vil være mulighed for et samlet EU-finansieret projekt.
- Øvrige driftsmæssige forhold.

Fremtidens udvikling af busmarkedet frem mod 2021:

Busmarkedet er generelt i en rivende udvikling og flere busproducenter forventes i den nærmeste fremtid, at komme med løsninger i forhold til CO2 neutral busdrift. I forhold til Bornholms størrelse og behov, vil der med fordel kunne hentes vigtig viden og erfaringer. Ved over de næste par år, at følge tendenser og udviklingen generelt på busmarkedet tæt, samt de større busselskabers erfaringer med de løsninger, der implementeres nu og i nærmeste fremtid.

I den mellemliggende periode vil der, i.h.t. BATs udskiftningsplan opdateret 5. december 2018 (se bilag), være behov for udskiftning af 9 busser i 2020 til konventionelle dieseldrevne busser (leasing eller direkte indkøb), som vil blive udskiftet efter gældende Euronorm p.t. jf. Euronorm 6 version 2. Næste nødvendige større bus udskiftning vil skulle ske i 2023 (12 busser), hvorfor det anbefales, at der senest i 2021 tages endelig politisk stillingtagen til fremtidens drivmidler for den kollektive busdrift på Bornholm, også set i forhold til de overordnede BGI mål på området.

Økonomiske konsekvenser

Udgiften til udskiftning af to dieseldrevne busser til to nye eldrevne busser over en 10 - årig afskrivningsperiode forventes p.t. at blive:

- Indkøb af el-busser 2 stk. á ca. 3.800.000 kr. + moms - Samlet ca. 7.600.000 kr. + moms.
- Installation og nettilslutning af 2 stk. ladere af 150 kW CCS á ca. 900.000 kr. pr. stk. + moms - Samlet ca. 1.800.000 kr. + moms. Dog forudsat af, at øvrig nødvendig elforsyning og elkapacitet allerede er til stede, hvor ladestation etableres.
- Ved køb af ekstra 1-2 busser dermed samlet 3-4 busser for, at kunne opretholde nuværende serviceniveau i Rønne by, forventes to ladere at være nok, dermed udelukkende ekstra udgift på ca. 3.800.000 kr. pr. bus.
- Det skal bemærkes, at BRK ikke kan fradrage moms på busser, da billetindtægter ikke er pålagt moms. Det betyder at den faktiske pris skal budgetteres med moms.

Prisniveauet er pt. ikke gunstigt i forhold til indkøb af to el-busser, da der globalt set afholdes mange udbud, og derfor er der et stort leveringspres på de stadig få leverandører der er på markedet.

Der er ikke politisk afsat økonomi til implementering af to nye el-busser i Rønne samt tilhørende nødvendige tekniske installationer, tilslutningsafgifter m.m. BATs nuværende økonomiske situation gør det ikke muligt, at afholde disse udgifter indenfor eget nuværende budgetramme.

Hvis der politisk besluttes, at en samlet udskiftning til el-busdrift skal undersøges og udredes nærmere i 2019 eller der politisk besluttes, at tendenser og udviklingen undersøges og udredes frem mod 2021, foreslås disse begge finansieret af restbeløbet af de 500.000 kr., som

blev afsat politisk til el-busdrifts forundersøgelser og projektering af de to el-busser til Rønne. P.t. er restbeløbet ca. 450.000 kr.

I 2020 vil der være behov for udskiftning af 9 busser (leasing eller direkte indkøb), som her vil være mere ned 10 år gamle. Nuværende pris for vores seneste diesel busindkøb er indekseret til 2018 tal ca. 1.500.000 kr. + moms. Det skal igen her bemærkes, at BRK ikke kan fradrage moms på busser, da billetindtægter ikke er pålagt moms. Det betyder, at den faktiske pris skal budgetteres med moms.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 4: Prioritering af naturpleje 2019

Åbent punkt

4 Prioritering af naturpleje 2019

04.00.00A00-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	4	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Der er ønsket en orientering om, hvorledes naturpleje midlerne tænkes prioriteret i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller

- At orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Retningslinjerne for arbejdet inden for naturforvaltning i Bornholms Regionskommune er beskrevet i Kommuneplanen 2013, under afsnittene Naturbeskyttelse og landskab, Geologiske interesser og Rekreative områder og Fritid.

Det fremgår heraf, at den bornholmske natur skal beskyttes og bevares og at den biologiske mangfoldighed skal øges. Ligeledes at sikre områder af særlig videnskabelig og undervisningsmæssig geologisk værdi samt at fastholde og forbedre adgang til natur- og kulturområder.

Ud over dette findes der bestemmelser i en del af Bornholms mange fredningsdeklarationer som pålægger BRK en pleje og desuden flere forskellige statslige og fælleseuropæiske regler.

Det samlede budget på Naturforvaltning er på 4.178.000 kr. Ca. 70 % bruges på pleje af natur og ca. 30 % på adgang til naturen.

Langt den største del af budgettet anvendes til vedligeholdelse af de arealer, stier, indhegninger, fortidsminder og infotavler der over årene er indtaget i driften, jævnfør ovenstående mål. Opvæksten skal holdes nede ved hjælp af kreaturgræsning og buskrydning. Indhegningerne skal vedligeholdes eller fornyes. Trappeanlæg, broer og gelændere skal vedligeholdes eller fornyes. Fortidsminderne buskryddes og gøres tilgængelige for publikum og infotavler og skilte skal jævnlig udskiftes. En mindre del af budgettet bruges på arealer som ikke før har været plejet, men hvor plejen er med til at opfylde målene i Kommuneplanen.

Denne vedligeholdelses indsatsen er baseret på løbende tilsyn med de forskellige lokaliteter og tilbagemeldinger fra borgere og interesseorganisationer. Det er således behov for en vis fleksibilitet i prioriteringen for kunne få plads til akutte vedligehold eller mulighed for at engagement i projekter, der er i overensstemmelse med og fremmer retningslinjerne fra kommuneplanen, jf. ovenfor.

Overblik over af opgaver	
Fredede arealer	4000 ha.
Stier	200 km. (48 broer over vandløb og ca. 40 trappeanlæg)
Fortidsminder	120 stk.
Indhegninger	65 stk. (249 ha.)
Infotavler	96 stk.

Ud over den almindelige drift for Naturplejemidlerne, er der gang i flere projekter som modtager støtte fra fonde eller lignende:

Pedersker Jagthus i Pedersker plantage

Nedrivning af det gamle hus. Genopbygning af et træhus til mødested, frokosthus med information om området. Huset er indrettet med shelter faciliteter, bålplads og toilet. To afmærkede stier er etableret i området. Huset er budgetteret til 500.000 kr. hvoraf 400.000 kommer fra fonde.

Projekt Præstemosen i Klemensker

Præstemosen er beliggende i dalen vest for Klemens Kro. Opgravning af rørlagt vandløb og etablering af ny overfladenært vandløb over en strækning på ca. 300 m.. (Er etableret i 2018). Indhegning og afgræsning af arealet både nord og syd for Simlegårdsvej. Renovering af stisystemet i området samt etablering af halvtag ved mosen. Projektet er budgetteret til 306.000 kr. som kommer fra Grøn ordning.

Projekt Kæmpeåen nord for Rutsker kirke

Opgravning af rørlagt vandløb og etablering af nyt åbent overfladenært vandløb over en strækning på ca. 1300 m. Indhegning af en del af området og genetablering af eng. Det er planen at lave både sti og udsigtstårn i området. Lodsejerforhandling er ikke helt færdige endnu. Projektet finansieres af Den danske naturfond som har bevilget 1,5 mill. kr. til projektet.

Kystshelterprojekt

I samarbejde med øens kajakklubber etableres der 7 nye sheltere på 5 forskellige lokaliteter. Nord for Gines Minde, i Hammerhavn, øst for Stammershalle, ved Røstad og ved Boderne havn. Kajakklubberne har fået fondsmidler til projektet og BRK har lavet aftaler med lodsejere og søgt de forskellige tilladelser fra Kystdirektoratet, Fredningsmyndigheder og byggemyndigheder. Shelterne bliver publiceret på de samme medier som kommunens øvrige friluftstilbud. BRK står for den fremtidige vedligeholdelse.

Vandplanprojekter

Som en del af statens vandplaner arbejdes der på at fjerne to spærringer i Øle å. Den ene ved Slusegårds vandmølle og den anden ved Ågård vandmølle. Miljøstyrelsen har finansieret en forundersøgelse og detailprojekt af begge projekterne. BRK har indhentet tilbud og indsendt ansøgning til Miljøstyrelsen om finansiering af projekterne. Hvis pengene bliver frigivet går et

arbejde i gang med at få tilladelser fra fredningsmyndighederne og i forhold til vandløbsloven. Projekterne er budgetteret til i alt ca. 1,7 mill. kr. som finansieres af staten.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 5: Temadrøftelse: Natur, Miljø og Klimatilpasning

Bilag

Debatoplæg: Natur, Miljø og Klimatilpasning

Åbent punkt

5 Temadrøftelse: Natur, Miljø og Klimatilpasning

01.02.03G00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	5	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget skal have en drøftelse af temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning' som et led i processen med at skabe indholdet til strategien for kommuneplanen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at udvalget drøfter og tager stilling til emnerne i debatoplægget (bilag) vedrørende temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning', som skal indgå i strategien for kommuneplanen.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Udvalget har drøftet debatoplægget og indstiller følgende temaer til at indgå i strategien for kommuneplanen:

Overvejelser af dobbeltfunktioner i naturen ex naturoplevelser og aktivitet i samme område. Plads til aktiviteter i naturen. Særlige områder skal eventuelt udlægges til naturoplevelser. Grundvandsinteresser kommer forud for alt andet. Drikkevandsreservoir beskyttes. Særligt fokus på fremtidige klimatilpasninger og klimatiltag støttes. At der tages landskabshensyn i forhold til naturoplevelser.

Sagsfremstilling

Drøftelsen af temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning' er en del af den politiske proces med at afklare, hvad strategien for kommuneplanen skal indeholde. Således er denne drøftelse én i en række drøftelser, som skal foregå i flere stående udvalg.

Temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning' blev valgt til strategien for kommuneplanen på Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets møde den 21. november 2018 sammen med to andre temaer; 'Udviklingsområder i kystnærhedszonen' og 'Turisme og Friluftsliv'. Temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning' er desuden blevet drøftet af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 23. januar 2019. Herefter samles de to udvalgs ønsker til temaet op på Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalgets møde den 20. februar 2019 og der tages stilling til, hvad der skal sendes videre til en temadrøftelse for den samlede kommunalbestyrelse den 28. februar 2019.

Da temaet 'Natur, Miljø og Klimatilpasning' er ret bredt og omfattende bliver det centralt i processen og drøftelserne at finde frem til, hvad der er de største styrker og udfordringer, som vi skal have fokus på i strategien for kommuneplanen. I kommuneplanen indeholder temaerne typisk en arealudpegning og nogle retningslinjer for de udpegede arealer. Kommuneplanen vil dog ikke i sig selv udmønte visioner og idéer. Der skal følges op med finansiering til projekter og drift. Det er værd at have med i sine overvejelser, selvom strategien er muligheden for at se på øens udvikling i det lange perspektiv.

Læs mere i bilaget 'Debatoplæg: Natur, Miljø og Klimatilpasning'

Af regeringens aftale fra december 2018 fremgår flere nationale tiltag, som vedrører naturen og klimatilpasning, som evt. er relevant for drøftelsen af dette tema, læs mere i aftalen:

https://em.dk/media/12236/aftale_udlaegsommerhusomraader_final.pdf

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 6: Parkeringsanalyse for Gudhjem

Bilag

Screening af mulige trafikaletiltag januar 2018

Bemærkninger og svar til mødet den 31 oktober 2018

Gudhjem parkeringsanalyse oktober 2018

Åbent punkt

6 Parkeringsanalyse for Gudhjem

05.01.00P00-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	6	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Trafikafviklingen i de bornholmske byer og den tilhørende udfordring med parkering af biler og turistbusser, ikke mindst i turistsæsonen, har betydet, at administrationen i 2017 begyndte at afdække, hvilke muligheder, der kunne gøres til genstand for drøftelse med relevante foreninger og det politiske niveau. Udvalget godkendte på møde september 2018, at der arbejdes med udarbejdelse af udkast til parkeringsstrategier, herunder en proces og tidsplan, for fire byer på Bornholm. Gudhjem er prioriteret som den første by, der skal udarbejde et udkast til en parkeringsstrategi. I efteråret 2018 blev der således udarbejdet en parkeringsanalyse, som oplæg til en kommende parkeringsstrategi for byen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- a) at parkeringsanalysen for Gudhjem drøftes.
- b) at der afholdes offentligt møde i Gudhjem med Natur- og Miljøudvalget, hvor analysen drøftes. Efterfølgende udarbejdes et udkast til parkeringsstrategi for Gudhjem, som skal politisk behandles.
- c) at nuværende forsøgsindretning for busparkering videreføres i 2019.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

- a) Drøftet.
- b og c) Godkendt.

Sagsfremstilling

Trafikafviklingen i Gudhjem, og den tilhørende udfordring med parkering af biler og turistbusser, ikke mindst i turistsæsonen, har betydet, at administrationen i 2017 begyndte at afdække mulige trafikale løsninger i samarbejde med forskellige borgergrupper i Gudhjem. I den forbindelse blev der nedsat en mindre arbejdsgruppe med repræsentation fra de forskellige borgergrupper, som skulle have den direkte kontakt med administrationen i den indledende proces. Arbejdsgruppen blev benævnt Trafikgruppen.

En trafikal screening af mulige tiltag, og en vurdering af disse, er blevet udarbejdet i januar 2018 og på denne baggrund er dialogen mellem trafikgruppen og administrationen fortsat. Screeningen og den efterfølgende dialog danner grundlag for udarbejdelsen af en parkeringsanalyse for byen. Analysen, som lå klar i oktober 2018, blev drøftet med trafikgruppen ved et møde i kommunen den 31. oktober 2018.

Efter mødet har Center for Natur, Miljø og Fritid foretaget endnu en vurdering af de tilbagemeldinger, som er indkommet fra alle borgergrupperne, og har efterfølgende valgt ikke, at ændre i analysen. Denne anbefales derfor til politisk drøftelse og efterfølgende offentligt møde i Gudhjem. Efter afholdelsen af det offentlige møde udarbejdes et oplæg til en egentlig parkeringsstrategi for Gudhjem, som således afslutningsvis skal politisk behandles.

Indhold i parkeringsanalysen

Parkeringsanalysen tager højde for sæsonvariationen, understøtter et attraktivt bymiljø og en hensigtsmæssig trafikafvikling både sommer og vinter, samt sikrer en tilstrækkelig parkeringskapacitet i byen. Såvel screening som analyse omfatter udelukkende den offentlige parkering i Gudhjem. I arbejdet med analysen er der bl.a. drøftet betalingsparkering og ensretningsperioder. Ensretningen af byens færdsel har været etableret siden daværende Allinge-Gudhjem kommune, med mindre justeringer i Regionkommunens tid. Ensretningsperioden er eksempelvis justeret fra tidligere, at omfatte sommermånederne til i 2017, at påbegyndes fra 15. maj til 15. september. Udvidelsen af ensretningsperioden med denne ene måned er efter vejmyndighedens vurdering, passende i forhold til nuværende trafikale situation. Ensretningsperioden kan efterfølgende justeres hvis der skulle komme et større trafikspring.

Vejmyndigheden vurderer, at en udvidelse af betalingsparkering er omkostningstungt, og 70% af indtægterne afregnes til staten som følge af ny lovgivning på området pr. 01 januar 2019. Alternativt til opstilling af supplerende betalingsautomater, kan der indgås aftaler med private parkeringsløsninger, hvor der kun er benyttelse af en applikation til mobiltelefon.

Til sæsonen 2018 blev betalingsparkeringspladsen nede i Gudhjem renoveret med ny asfalt. I den forbindelse blev der opstreget til én yderligere stor handicap p-plads og indrettet et mindre antal parkeringspladser på den nordvestlige del af pladsen op mod ejendomme langs Ejnar Mikkelsens Vej. Denne indretning blev indført som forsøg for dels, at opnå en øget kapacitet på pladsen, og dels for at begrænse gener fra de parkerede busser. Den nuværende indretning af pladsen sikrer afstand til de nærmeste boliger og begrænser antallet af busser til de nuværende fire pladser, som er indrettet i overensstemmelse med tidligere politisk beslutning om etablering af netop fire busparkeringspladser på dette areal. Dele af de nyindrettede personvognsparkeringspladser kan i fremtiden overvejes reserveret til elbiler og indrettes med ladestandere, som kan forsynes fra nærliggende el-teknisk anlæg.

Arealet ved Melstedvej som anbefalingen peger på som udvidelses mulighed for parkering, er i dag udlagt til hotelformål, og vil kræve en ændring af lokalplanforholdene.

Økonomiske konsekvenser

Udgifter til projektering m.v. vil kunne afholdes inden for nuværende driftsbudget på vejmyndighedsområdet. Anlægsarbejder vil skulle prioriteres inden for området for vejanlæg.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 7: Gadebelysningsanlæg - Natbelysning

Åbent punkt

7 Gadebelysningsanlæg - Natbelysning

05.01.12G01-0074

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	7	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med iværksættelse af den nye LED belysningsteknologi, herunder central styring af anlægget med intelligent styring indbygget i samtlige armaturer, vil der nu være mulighed for at genindføre nattænding, idet nuværende tænd/sluk ure og fotoceller i 220 styreskabe kan gøres overflødig, såfremt nattænding genindføres. Nattændingen vil være udgiftsneutral idet øget elforbrug vil svare til den besparelse der kan opnås ved nedlæggelse af eksisterende system.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- at der genindføres nattænding af gadebelysningsanlægget ugens 7 dage, i den takt som LED udskiftningen finder sted (2018 – 2021)

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

I vedhæftede notat redegøres for konsekvensen og mulighederne i at lade lyset være tændt hele natten året rundt, i stedet for de nuværende driftsscenerier med differentierede gadebelysningstider.

Kommunalbestyrelsen afsatte i budgettet for 2018 45 mio. kr. til udskiftning af gadebelysning til LED-teknologi, således at udskiftningen foretages over en 4 årig periode.

Den teknologi der anvendes svarer til det i bilaget beskrevne scenarie 3, og i budgettet er der indregnet de besparelser der opnår herved.

I hvert armatur er monteret en kommunikations enhed, som sammen med de øvrige armaturer i byen opbygger et trådløst netværk imellem det og en "gateway" som overordnet kan styre kommunikationen af anlægget til "driftscentralen".

Med den nye teknik har vi nu mulighed for at skrotte vedligeholdelsen af ca. 220 tænd/sluk ure og fotoceller. Det nye system giver dog ikke mulighed for at have differentieret belysningstider og natlukning ugens 5 hverdags. Bibeholdes natlukning skal nuværende tænd/sluk ure bevares, og den beskrevne besparelse vil ikke være mulig. Årlig driftsvedligeholdelse af nuværende styring beløber sig til ca. 300.000 kr.

I oplæg til trafikikkerhedsplan under emnet trykthed og sikkerhed indgår forslag til nattæending af gadebelysning. I uheldsstatistikken er der registreret 68 uheld om natten i byerne, heraf er 29 uheld i forbindelse med påkørsel af faste genstande. Uheldsstatistikken er over en 7-årig periode.

Teknisk etableres natbelysningen ved at der holdes 100 % lys på når der er personer eller trafik på vejen og lysmængden efterfølgende automatisk dæmpes til ca. 10%. Udgiften til strøm for at have natbelysning er beregnet til ca. 300.000 kr. årligt, svarende til det beløb der spares ved at nedlægge det gamle styresystem.

Intentionerne i trafikikkerhedsplanen om gadebelysning om natten, vil hermed være opfyldt.

Økonomiske konsekvenser

Genindførelse af natbelysning er udgiftsneutralt for BRK.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 8: Orientering vedr. Biodiversitetspuljen 2018

Åbent punkt

8 Biodiversitetspuljen 2018 og 2019

01.05.12A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	8	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Udvalget orienteres om udmøntningen af biodiversitetspuljen for 2018 og om hvorledes denne foreslås administreret i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- At Natur og Miljø arbejder videre med indsatser for oprensning af vandhuller og genopretning af vandløb og enge og andre værdifulde naturområder
- At offentligheden igen informeres om ansøgningsmuligheder og rammerne for puljen
- At Natur og Miljø på baggrund af de indkomne ansøgninger udvælger projekter til gennemførelse
- At Natur- og Miljøudvalget orienteres igen på udvalgsmødet i juni 2019
- At ansøgninger om økonomisk støtte til projekter over 5.000 kr., der finansieres fra puljen til ansøgninger, forelægges Natur- og Miljøudvalget til politisk behandling.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:
Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Orientering vedr. biodiversitetspuljen 2018

Kommunalbestyrelsen afsatte i budgettet for 2018 og fremadrettet 600.000 kr. årligt til fremme af biodiversiteten på Bornholm. For 2018 var det præcise beløb på 605.342 kr. Natur- og Miljøudvalget besluttede i april 2018, at der skulle bevilges 60.000 kr. til Bornholms Landbrug & Fødevarer til projekt vedr. blomsterstriber og 15.000 kr. til Bornholms Biavlerforening til skolebigård. Det blev endvidere besluttet, at der årligt overføres 45.000 kr. fra puljen til administrative udgifter forbundet med administration og gennemførelse af projekter. Herudover blev det besluttet, at Natur og Miljø skulle arbejde videre med at få oprenset damme og søer samt genoprettet andre værdifulde naturområder for de resterende 485.342 kr., og at offentligheden skulle informeres om ansøgningsmuligheder og rammer for puljen.

Natur og Miljø informerede forår og sommer 2018 i de bornholmske medier offentligheden om muligheden for at søge biodiversitetspuljen. Desuden blev der afholdt et møde med de bornholmske naturforeninger for at opfordre dem til at søge midler eller foreslå projekter, som kunne fremme biodiversiteten.

Ved udvælgelsesprocessen var der indkommet omkring 40 ansøgninger omfattende 50 vandhulsoprensninger, 3 nye søer, 2 vandløbsgenopretninger og 3 engprojekter. Natur og Miljø orienterede på Natur- og Miljøudvalgets møde i september 2018 om, hvilke projekter, som Natur og Miljø på baggrund af de indkomne ansøgninger havde udvalgt til gennemførelse i 2018, samt om myndighedsbehandling og tidsplan for arbejdet.

Projekterne blev gennemført i oktober og november 2018. Der blev for biodiversitetspuljens midler i 2018 i alt oprenset 29 vandhuller af varierende størrelse, gravet 3 nye søer og genoprettet 2 vandløb (i alt 350 m. nyt vandløb). Regningen på årets indsats lyder på 338.478 kr. og fordeler sig på 308.577 kr. til vandhuller og 29.901 kr. til vandløb.

Biodiversitetspuljen 2019

Ved årsskiftet havde Natur og Miljø 40 ansøgninger liggende på yderligere 55 vandhulsoprensninger 3 etableringer af søer og 4 eng-/vandløbsprojekter, hvoraf der er givet tilsagn til det ene. Derudover er der efter årsskiftet kommet 4 ansøgninger, omfattende 3 vandhulsoprensninger og 1 naturgenopretningsprojekt.

En medarbejder fra Natur og Miljø deltog i Danmarks Naturfredningsforening Bornholms bestyrelsesmøde den 15. januar for at orientere om biodiversitetspuljen og modtage forslag til projekter, som eventuelt kan igangsættes for biodiversitetsmidler.

Natur og Miljø foreslår, at indsatsen fra 2018 fortsættes, således at der igen orienteres i de bornholmske medier og til relevante foreninger om muligheden for at søge biodiversitetspuljen om projekter til fremme af biodiversitet, og at hovedvægten, som i 2018, lægges på genopretning af vandhuller, enge og vandløb, uden at dette dog udelukker, at også andre typer af projekter kan ansøges og bevilges.

Dette giver følgende forventede prioritering i 2019

Beløb i hele kroner	Budget
Oprensning af vandhuller	200.000
Naturpleje og genopretning af særlige naturområder	200.000
Pulje til ansøgninger	160.342
Administration af puljen	45.000
I alt	605.342

Natur og Miljø gør opmærksom på, at indsatsen for biodiversitetsmidlerne kan afføde øgede driftsudgifter for kommunen fremover, hvis projekter f.eks. omhandler rydning af arealer for opvækst og efterfølgende afgræsning. Derimod vil oprensning af vandhuller og opgravning af rørlagte vandløb eller fjernelse af spærringer i vandløb ikke medføre driftsudgifter.

Natur og Miljø foreslår, at udvælgelsen af projekter på baggrund af de indkomne ansøgninger sker administrativt, og at Natur- og Miljøudvalget orienteres om status udvalgets møde i juni 2019.

Natur og Miljø foreslår, at ansøgninger om økonomisk støtte til projekter over 5.000 kr., der finansieres fra puljen til ansøgninger, forelægges Natur- og Miljøudvalget til politisk behandling.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Punkt 9: Navngivning af sø ved Sorthat-Muleby

Åbent punkt

9 Navngivning af sø ved Sorthat-Muleby

04.01.00G01-0074

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	9	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune (BRK) har modtaget et ønske fra Sorthat-Muleby Borgerforening om navngivning af en sø beliggende i grusgraven mellem det gamle fabriksareal (Hasle Klinker) og Levkavej 2017. Det er blevet foreslået, at søen skal hedde Kwartssøen.

Det er kommunen, som matrikelejer der kan ansøge stednavneudvalget om navngivning af søen. Natur- og Miljøudvalget skal beslutte om denne proces ønskes påbegyndt.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- at ønsket fra Sorthat-Muleby Borgerforening imødekommes og proceduren for navngivning af søen startes op med henblik på, at søen kommer til at hedde Kwartssøen.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

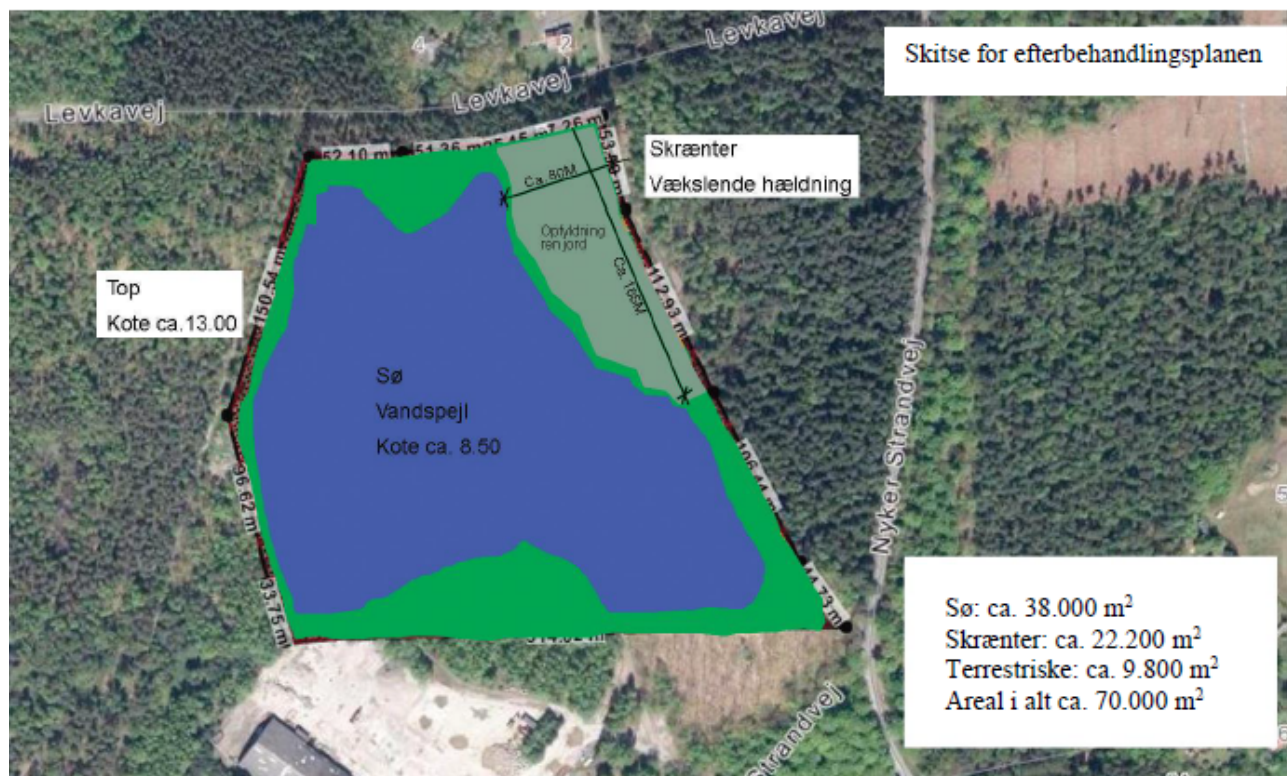
BRK har modtaget en indstilling fra Sorthat-Muleby Borgerforening, hvor kommunen anmodes om at ansøge Stednavneudvalget om, at navngive søen beliggende i grusgraven mellem det gamle fabriksareal (Hasle Klinker) og Levkavej 2017 Kwartssøen.

Borgerforeningen anfører, at der i forvejen er 4 søer, som er tidligere hhv. ler- og kulgrave. Disse søer har autoriserede stednavne:

- Pyritsøen
- Smaragdsøen
- Safirsøen
- Rubinsøen
- På denne baggrund mener Sorthat-Muleby Borgerforening, at det vil være passende at navngive den nye sø Kwartssøen.

Stednavneudvalget har overfor borgerforeningen tilkendegivet, at der bør være gode chancer for, at Stednavneudvalget vil kunne indstille sønavnet Kwartssøen til autorisation dels fordi navnet lægger sig op ad det eksisterende navngivningsmønster, og dels fordi formen følger retskrivningsprincipperne.

Det fremgår af efterbehandlingsplanen for råstofindvindelse at arealet efter afsluttet efter behandling vil fremstå som et søområde som illustreret nedfor:

I forlængelse af tilkendegivelserne fra Stednavneudvalget og fordi efterbehandlingsplanen for området betyder, at der vil opstå en sø indstiller Koncerndirektøren anmodningen fra borgerforeningen i Sorthat-Muleby efterkommes og der startes en proces op for at navngive søen "Kvartssøen"

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 10: Anlægsbevilling til reovering af broer og bygværker 2019

Åbent punkt

10 Anlægsbevilling til renovering af broer og bygværker 2019

05.03.06S00-0008

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	10	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. december 2018 har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på vejområdet for 2019, herunder 3.800.000 kr. til renovering af broer og bygværker i 2019.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til renovering af broer og bygværker i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- a) at der gives en anlægsbevilling på 3.800.000 kr. til renovering af broer og bygværker i 2019
- b) at der afsættes rådighedsbeløb på 3.800.000 kr. finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- c) at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for vedligeholdelse af 350 broer og bygværker på det samlede offentlige vejnet. Prioriteringen af brorenoveringen foretages med baggrund i brorenoveringsdatabasesystem Broconsult.

Som grundlag for den videre prioritering af renoveringerne af broer og bygværker, er vedhæftet en oversigt over anbefalede brorenoveringer i 2019. Af bilaget fremgår endvidere planlagte renoveringsopgaver i perioden 2020-2022.

Renoveringen omfatter i 2019 følgende bygværker:

- Bro nr. 1003 – Ndr. Strandvej, Tejn, UF af Møllebæk. Betonreparationer på bygværket.
- Bro nr. 1018 – Haslevej, UF af Blykobbe Å. Betonreparation af fløje og kantbjælker samt skråningsanlæg.

- Bro nr. 1032 – Hans Thygesensvej. UF af Vase Å. Betonreparationer samt sikring af skråningsanlæg.
- Bro nr. 2027 – Vasegårdsvej, UF af Læså. Etablering af nyt brodæk og kantbjælker m.v.
- Bro nr. 3052 – Tangvejen, UF af vandløb. Udskiftning af eks. underløb.
- Bro nr. 3054 – Dyndebyvej, UF af grøft. Understøbning af eks. konstruktion.
- Maling af cykeltræbroer ca. 20 stk.

Arbejderne udbydes i indbudt licitation – tildelingskriterie laveste pris.

Økonomiske konsekvenser

I anlægsbudgettet for 2019 er der afsat en disponibel anlægspulje til vejanlæg på 17.896.700 kr.

Center for Ejendomme og Drift – Vej, Park og Anlæg – Driftsplanlægning, vurderer at udgifterne til reovering af broer og bygværker i 2019 vil beløbe sig til kr. 3.800.000 kr.

Udgiften til reovering af broer og bygværker, som forventes afholdt i 2019, foreslås finansieret af den disponible anlægspulje for 2019.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Punkt 11: Anlægsbevilling til reovering af vejafvandingsanlæg 2019

Åbent punkt

11 Anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg 2019

05.01.13S00-0017

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	11	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. december 2018 har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på vejområdet for 2019, herunder 500.000 kr. til renovering af vejafvandingsanlæg.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- at der gives en anlægsbevilling på 500.000 kr. til renovering af vejafvandingsanlæg i 2019
- at der afsættes rådighedsbeløb på 500.000 kr. i 2019 finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Grundet klimænderinger skal der de kommende år, i samarbejde med Bornholms Energi og Forsyning, iværksættes fælles initiativer i relation til regnvandsseparering, herunder afvanding af vejene samt generel ledningsrenovering.

Udgifter til disse projekter vil ikke kunne finansieres over driften.

Planlagte områder er den nordlige kystnære del af Rønne bymidte (Storegade, Sletten, Fiskerbakken), samt andre aktuelle klimaprojekter.

Arbejderne udbydes i indbudt licitation, hvor tildelingskriterie er laveste pris.

Økonomiske konsekvenser

I anlægsbudgettet for 2019 er der afsat en disponibel anlægspulje til vejanlæg på 17.896.700 kr.

Center for Ejendomme og Drift- Vej, Park og Anlæg – Driftsplanlægning, vurderer at udgiften til renovering af vejafvandingsanlæg i 2019 vil beløbe sig til 500.000 kr.

Udgiften til arbejdet foreslås finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg for 2019.

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

Ingen.

Punkt 12: Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2019

Bilag

Asfaltarbejder 2019

Åbent punkt

12 Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2019

05.01.00S00-0015

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	12	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. december 2018 har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på vejområdet for 2019, herunder 9.000.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet.

Asfaltarbejderne udbydes i 75 særskilte entrepriser. Offentlig licitation med accept af laveste bud på den enkelte entreprise, eller en kombination af flere / alle entrepriser.

Kontrakten forventes indgået medio marts med påbegyndelse af entreprisen medio april.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet for 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- a) at der gives en anlægsbevilling på 9.000.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2019
- b) at der afsættes rådighedsbeløb på 9.000.000 kr. finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- c) at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for vedligeholdelse af vejenes belægninger med afledte udgifter til vejmarkering.

Prioriteringen af belægningsvedligeholdelsen foretages med baggrund i belægnings-optimeringssystemet BelOps.

I BelOps indrapporteres årligt registrerede belægnings-skader – disse omsættes i en skadespointliste for samtlige veje. Herudover indarbejdes trafikmængde samt årets belægningsbudget, og på baggrund af disse data, udarbejdes et oplæg til den mest

fordelagtige indsats ved udvælgelse af asfaltarbejder. I vedhæftede kortbilag er der redegjort for de planlagte belægningsarbejder.

Økonomiske konsekvenser

I anlægsbudgettet for 2019 er der afsat en disponibel anlægspulje til vejanlæg på 17.896.700 kr.

Center for Ejendomme og Drift – Vej, Park og Anlæg – Driftsplanlægning vurderer, at udgifterne til belægningsvedligeholdelse på vejnettet i 2019 vil beløbe sig til 9.000.000 kr.

Udgiften til belægningsarbejderne, som forventes afholdt i 2019, foreslås finansieret af den disponible anlægspulje for 2019.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Punkt 13: Anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2019

Åbent punkt

13 Anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2019

05.01.12S00-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	13	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. december 2018 har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på vejområdet for 2019, herunder 900.000 kr. til kabellægning af en række gadebelysningsanlæg med luftledningsanlæg samt udskiftning af gamle stål- og træmasteanlæg med en prioritering af de områder, der står for at skulle indgå i projekt LED-belysning.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til at påbegynde en renovering af disse kabel- og masteanlæg.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- at der gives en anlægsbevilling på 900.000 kr. til kabellægning af belysningsanlæg i 2019
- at der afsættes rådighedsbeløb på 900.000 kr. finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for drift og vedligeholdelse af det kommunale gadebelysningsanlæg med ca. 10.000 belysningsenheder. I forbindelse med projekt LED-belysning, 2. etape, er der behov for kabellægning af en række gamle masteanlæg med luftledninger, herunder udskiftning af stål og træmaster i nødvendigt omfang, i de berørte områder.

I 2019 påbegyndes projekt LED-belysning i områderne Allinge, Sandvig, Arnager, Aakirkeby, Pedersker, Nexø, Balka, Snogebæk. Det vil primært være i disse områder, der vil være behov for kabellægning og udskiftning af gamle masteanlæg.

Økonomiske konsekvenser

I anlægsbudgettet for 2019 er der afsat en disponibel anlægspulje til vejanlæg på 17.896.700 kr.

Center for Ejendomme og Drift- Vej, Park og Anlæg – Driftsplanlægning, vurderer at udgiften til kabellægning af gadebelysningsanlæg og udskiftning af gamle master i 2019, i forlængelse af projekt LED-belysning, 2. etape, vil beløbe sig til 900.000 kr.

Udgiften til arbejdet foreslås finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg for 2019.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Punkt 14: Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Bornholms Kunstmuseum

Åbent punkt

14 Anlægsbevilling til udskiftning af automatisk brandalarmeringsanlæg på Bornholms Kunstmuseum

14.20.04G01-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	14	

Hvem beslutter

Natur - og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Det Automatiske BrandAlarmerings-anlæg, ABA anlægget, på Bornholms Kunstmuseum er udtjent. ABA-anlægget er over 25 år gammelt og der kan ikke skaffes reservedele til den eksisterende central. Bornholms Kunstmuseum står selv for den daglige og løbende bygningsdrift, men er ikke forpligtet til større enkeltudskiftninger.

På den baggrund søger Center for Ejendomme og Drift om en anlægsbevilling til udskiftning af ABA-anlægget.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- a) at der gives en anlægsbevilling og afsættes rådighedsbeløb på 430.000 kr. til udskiftning af ABA-anlægget på Bornholms Kunstmuseum,
- b) at udgiften på 430.000 kr. finansieres af den disponible anlægspulje til kommunale bygninger,
- c) at et eventuelt mindreforbrug ved projektets afslutning tilbageføres til den disponible anlægspulje til kommunale bygninger, og
- d) at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Det Automatiske BrandAlarmerings-anlæg, ABA-anlægget, på Kunstmuseet er udtjent. Dele af Kunstmuseet bliver ikke dækket af ABA-anlægget for øjeblikket. Det eksisterende anlæg er fra starten af 1990'erne og denne model er udgået af produktion, hvorfor der ikke længere kan skaffes reservedele til anlægget.

Kunstmuseet kan risikere at måtte lukke, hvis ikke ABA-anlægget bliver fornyet.

Kunstmuseet står selv for den daglige bygningsdrift, herunder bl.a. at servicere ABA-anlægget, samt mindre udskiftninger, men ikke større omkostningstunge istandsættelser.

I december 2018 er der udført diverse fejlsøgninger, hvilket medførte udskiftninger af enkelte detektorer. Selve ABA-centralen kan ikke repareres mere, hvorfor der er indhentet tilbud på en komplet udskiftning af anlægget.

Under udførelsen af arbejdet skal der være erstatningsalarmering, idet dette er et krav fra både forsikringsselskabet og beredskabet. Udgiften til dette arbejde er indeholdt i tilbuddene.

Det nye ABA-central er dimensioneret til at kunne forsyne den kommende tilbygning til Bornholms Kunstmuseum.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 430.000 kr. til udskiftning af ABA-anlægget på Bornholms Kunstmuseum, finansieret af den disponible anlægspulje til kommunale bygninger.

Rådighedsbeløbet i denne pulje udgør i 2019 pt. 4.022.100 kr.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 15: Anlægsregnskab for belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2017

Bilag

Oversigtskort asfaltarbejder 2017

Åbent punkt

15 Anlægsregnskab for belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2017

05.01.00S00-0016

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	15	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Godkendelse af anlægsregnskab for projektet belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2017, idet projektet er afsluttet i regnskab 2018. Anlægsbevillingen er godkendt i kommunalbestyrelsen den 26. januar 2017.

Jf. Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 5.5.1 skal der for anlægsarbejder med bruttoudgifter over 2 mio. kr. udarbejdes særskilt anlægsregnskab, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- at anlægsregnskabet for projektet belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2017 godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:
Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 26. januar 2017 en anlægsbevilling på 8.500.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet.

Formålet med projektet var vedligeholdelse af vejenes belægninger med afledte udgifter til opstrøbing.

Prioriteringen af belægningsvedligeholdelsen foretages med baggrund i belægningsoptimeringsystemet Belops.

Nogle af belægningsarbejderne er udført som en del af projekt "Bornholms Cykelveje".

Entreprisen blev udført i overensstemmelse med udbudsmaterialet – asfaltentreprisen blev udført af NCC for de varme asfaltbelægninger og Munck Asfalt for OB-belægningerne.

Der er udført belægningsvedligeholdelse på alle vejstrækninger jf. bilag.

Økonomiske konsekvenser

Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg, har gennemført projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen og anlægsbevillingen forelagt kommunalbestyrelsen den 26. januar 2017.

Beløb i hele kroner	Forbrug 2017	Forbrug 2018	Samlet forbrug
Asfaltarbejder	3.440.056	4.411.930	7.851.986
Opstribning	642.123	5.891	648.014
I alt	4.082.179	4.417.821	8.500.000

Beløb i hele kroner	Anlægs- bevilling	Samlet Forbrug	Rest
I alt	8.500.000	8.500.000	0

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Punkt 16: Prioritering af anlægsmidler havne samt renoveringspulje til kommunale havne uden for Rønne, 2019

Åbent punkt

16 Prioritering af anlægsmidler havne samt renoveringspulje til kommunale havne uden for Rønne, 2019

08.00.00G01-0266

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	16	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Havnegruppen i Center for Natur, Miljø og Fritid, har indgået en aftale med Center for Ejendomme og Drift omkring udarbejdelse af 5-årige vedligeholdelsesplaner for bygninger på havnene. Tilsvarende igangsættes en afdækning af de kommende års vedligeholdelsesbehov for havneanlæg og en mere systematisk afdækning af andre behov for løbende investeringer.

Som supplement til disse planer, vil der komme ønsker fra diverse interessenter på havnene, som også løbende skal oplystes. Dette arbejde forventes at være afdækket, når Havnegruppen har gennemført dialogmøderne med havnenes brugere.

Med udgangen af 2019, vil der således kunne fremlægges en samlet bruttoliste til politisk prioritering, men for indeværende år bygger indstillingerne til vedligehold, som for tidligere år, på input fra havnefogederne.

Sagen vedrører prioritering af de to anlægspuljer der er afsat i budgettet.

Dels den disponible anlægspulje til havne og dels renoveringspuljen til havne uden for Rønne. Sidstnævnte to-årige pulje blev afsat i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018.

Efter diverse korrektioner forventes der at være 2.857.521 kr. til rådighed for prioritering i de to puljer tilsammen i 2019.

Forslag til prioritering af i alt 2.750.000 kr. fremgår af sagsfremstillingen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller:

- at forslaget til prioritering af anlægsmidlerne i den disponible anlægspulje til havne for i alt 1.325.000 kr. godkendes,
- at forslaget til prioritering af anlægsmidlerne i renoveringspuljen til havnene uden for Rønne for i alt 1.425.000 kr. godkendes, og
- at der søges tilskud fra EU, private fonde mv., hvor dette er muligt og ikke allerede er sket.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:
Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Den disponible anlægspulje til havne

Rådighedsbeløbet vedrørende den ikke prioriterede anlægspulje til havne foreslås prioriteret efter de af kommunalbestyrelsen vedtagne kriterier:

1. Forbedringer af arbejdsvilkårene for brugere og ansatte
2. Sikring af havneværker, m.m., hvor meromkostninger ved nedbrud fastlægges rækkefølgen
3. Omstillings- og udviklingsprojekter
4. Æstetiske forbedringer

Center for Natur, Miljø og Fritids forslag til prioritering af disponible midler i 2019 tager udgangspunkt i indkomne anlægs- og renoveringsønsker i forbindelse med brugerrådsmøderne i 2018. Referat af disse, og tidligere års møder, ligger tilgængeligt på kommunens hjemmeside.

Det gælder for størstedelen af forslagene, at der tale om anslåede beløb. Når prioriteringen af midlerne i de to puljer er blevet godkendt, vil der blive indhentet tilbud på arbejderne. Tilbuddene vil ligge til grund for de efterfølgende ansøgninger om anlægsbevillinger.

Forslag til prioritering af den disponible anlægspulje til havne i 2019:

1. **Ny kabelføring på ydermolen i Tejn Havn.** Der er konstateret et større nedbrud i det elektriske system på ydermolen i Tejn Havn, som betyder, at der er behov for at føre nye kabler på hele strækningen, opsætte nyt lysarmatur samt tilføre et ekstra strømudtag til både. Det elektriske system på denne del af havnen forsyner desuden havnens indsejlingslys, der derfor ikke fungerer stabilt i hårdt vejr. Budget 250.000 kr.
2. **Reparation af havneporten i Allinge Havn.** Det hydrauliske system, der gør det muligt at betjene havneporten på en arbejdsmiljømæssig forsvarlig måde, er gået i stykker og skal repareres. I samme ombæring skal den inderste del af porten gennemgå samme renovering som den yderste del gennemgik i 2018. Budget 300.000 kr.
3. **Sikring af lodsekajen i Gudhjem Havn.** Lodsekajen i Gudhjem Havn, der bl.a. bruges af Ertholmen, er undermineret og vurderes tæt på nedbrud, hvis der kommer flere voldsomme storme denne vinter. De store fuger i kajen er vasket væk, hvorfor dønninger skyller kernefyldet af kajen i havet. Ankrene til fortøjninger er støbt ned i kajen og sidder derfor også løst. I hårdt vejr sprøjter der vand op mellem brostenene på kajen. Der skal graves op og støbes, og kajen skal sikres med lodret iboring eller svalboringer af jernstænger for at holde konstruktionen sammen. Budget 350.000 kr.
4. **Vejprojekt i Hammerhavnen.** Ombygningen af Hammerhavnen er blevet en endnu større succes end forventet. De mange brugere og besøgende betyder stor slidtage på den vej, der betjener havnen. Vejen er nedlagt som offentlig vej, og bør forbedres så den får samme standard som resten af havnen. En forbedring af vejen vil betyde færre udgifter til løbende opfyld og afretning. I 2018 anlagde kommunen et prøvefelt i azobetræ og gennemførte etableringen af en afvandingsløsning med brostens-render.

Det anbefales at fortsætte projektet på endnu en del af vejen i 2019. Budget 250.000 kr.

5. **Opmåling og uddybning af Nørrekås Lystbådehavn.** Der opleves store problemer med tilsanding af havnebassinerne i Nørrekås Lystbådehavn. Den manglende vanddybde har det seneste år resulteret i flere påsejlinger af sten og betonankre i havnen. Der er stor søgning af fastliggere til havnen, og der er derfor behov for at kunne disponere over alle bådpladser i fuld dybde. Det anbefales, at der foretages en dybdemåling af hele havnen og efterfølgende foretages en uddybning af bassinerne, så de får den dybde, der er oplyst i den danske havnelods, sejlerguiden, osv. Budget 175.000 kr.

Projekterne (punkt 1-5) udgør tilsammen 1.325.000 kr.

Tidligere prioritering vedrørende medfinansiering af sikringsprojektet på Helligpeder Havn fastholdes. I 2016 prioriterede Teknik- og Miljøudvalget 300.000 kr. til medfinansiering af et sikringsprojekt på Helligpeder Havn. Der blev i 2017 meddelt en anlægsbevilling på 90.000 kr. til medfinansiering af sikringsarbejder. Det prioriterede restbeløb på 210.000 kr. opretholdes til færdiggørelse af projektet (delprojekt 2).

Den af Natur- og Miljøudvalget i 2018 prioriterede medfinansiering på 200.000 kr. til anlæg af toilet og bad i Nørresand Havn fastholdes ligeledes.

Det igangværende projekt vedrørende anlæg af adgangsbro i havnebassinet samt ændring af indsejlingslys i Gudhjem Havn forventes overskredet med 50.000 kr. Budgettet er brugt, men indsejlingslyset/natsignaleringen er endnu ikke blevet ombygget.

Renoveringspuljen til havne uden for Rønne

Rådighedsbeløbet i renoveringspuljen til havne uden for Rønne i 2019 foreslås prioriteret på følgende måde:

1. **Renovering af vaterlister.** Renoveringen af vaterlister fortsætter, og der udskiftes renoveringskrævende lister i Hasle Havn, Allinge Havn, Nørresand Havn, Gudhjem Havn samt Svaneke Havn. Budget 500.000 kr.
2. **Renovering af havnekontoret i Svaneke Havn.** Havnekontoret er akut renoveringskrævende. Døre og vinduer er rådne og trænger til udskiftning, og bygningens facade er frostskaadet i en sådan grad, at der vurderes at være risiko for, at facaden slipper resten af bygningen, hvis den ikke sikres. Budget 500.000 kr.
3. **Tiltag til understøttelse af afviklingen af Trollingmaster Bornholm.** Trollingmaster udvides i 2019 med 50 ekstra både og kommer også til at omfatte Allinge Havn fremover. Tankanlægget i Tejn Havn har ikke længere kapacitet til at forsyne de mange både i forbindelse med arrangementet og forslås derfor udvidet, så det bliver muligt for havnen at stille nok brændstof til rådighed til afviklingen af arrangementet (75.000 kr.). Udvidelsen af arrangement gør behovet for flere kajmeter i havnen presserende. Der foreslås indkøbt to nye mobile flydebroer, så bådene kan ligge ordentlig i havnen under arrangementet. Flydebroerne kan let flyttes til andre havne og bruges i forbindelse med arrangementer og reparationsarbejder der (100.000 kr.). Indsejlingen til havnen er sandet til og har derfor ikke længere den oplyste dybde. I flere tilfælde har havnen derfor måtte afvise større både, som har måttet sejle helt til Nexø for at kunne komme i havn. Det foreslås at få sandsuget indsejlingen, så den igen har den oplyste dybde (75.000 kr.) Budget 250.000 kr.
4. **Forbedring af servicefaciliteterne på Sandvig Havn.** Serviceautomaten på Sandvig Havn er placeret i Sejlerstuen på 1. sal, og gæstesejlerne har i dag ved ankomst til havnen meget svært ved at finde den og dermed betale for deres overnatning, trække

koder til bad/toilet, wifi-koder, m.m. Automaten foreslås flyttet ned centralt på havnen under det eksisterende halvtag (50.000 kr.). De eksisterende strømudtag på kajen ud mod saunaen er udtjente og må løbende reparereres. Det foreslås, at der etableres nye strømudtag på denne kaj, der primært bruges af gæstesejlere. (100.000 kr.). Havnens fortøjningssystem er nedslidt og skaber problemer med dårligt fortøjrede både. Det foreslås, at lægges nye kæder ud til agterfortøjninger (25.000) Budget 175.000 kr.

Projekterne (punkt 1-4) udgør tilsammen 1.425.000 kr.

Økonomiske konsekvenser

Da en del af havneprojekterne allerede er afsluttet og lukket, kan budgetoverførslerne på havneområdet allerede nu opgøres ret præcist, selvom regnskab 2018 ikke er afsluttet.

Den disponible anlægspulje til havne

Rådighedsbeløbet i den disponible anlægspulje til havne i 2019 udgør 2.072.300 kr.

Det resterende rådighedsbeløb i anlægspuljen 2018 på 501.539 kr. vil blive overført til puljen i 2019.

Der forventes negative afvigelser fra afsluttede projekter i 2018 på -694.525 kr., som foreslås finansieret af den disponible anlægspulje til havne.

De forventede negative overførsler fra 2018 udgør altså samlet netto -192.986 kr.

210.000 kr. er øremærket til medfinansiering af sikringsprojektet på Helligpeder Havn og 200.000 kr. er øremærket til anlæg af toilet og bad på Nørresand Havn. Derudover forventes en budgetoverskridelse på 50.000 kr. vedrørende projektet Anlæg af adgangsbro i havnebassinet samt ændring af indsejlingslys i Gudhjem Havn.

Der er således et beregnet disponibelt rådighedsbeløb i puljen på 1.419.314 kr.

Såfremt forslaget til prioritering på 1.325.000 kr. godkendes, vil der være et restbeløb på 94.314 kr. til senere disponering.

	Beløb i hele kroner
Den disponible anlægspulje til havne 2019	2.072.300
Forventet negativ overførsel fra 2018 (501.539 kr. – 694.525 kr.)	-192.986
= Forventet rådighedsbeløb 2019	1.879.314
Helligpeder Havn (prioriteret 2016)	-210.000
Nørresand Havn (prioriteret 2018)	-200.000
Forventet overskridelse på "Adgangsbro og indsejlingslys på Gudhjem Havn"	-50.000
= Til rådighed til prioritering af nye projekter	1.419.314
Forslag til prioritering, punkt 1-5	-1.325.000
Restbeløb til senere disponering	94.314

Renoveringspuljen til havne uden for Rønne

Rådighedsbeløbet i renoveringspuljen til havnene uden for Rønne i 2019 udgør 1.522.500 kr.

Der forventes overført et underskud fra et afsluttet projekt i 2018 på -84.293 kr., som foreslås finansieret af renoveringspuljen til havne uden for Rønne.

Der er således et beregnet disponibelt rådighedsbeløb i puljen på 1.438.207 kr.

Såfremt forslaget til prioritering på 1.425.000 kr. godkendes, vil der være et restbeløb på 13.207 kr. til senere disponering.

	Beløb i hele kroner
Anlægspulje til renovering af havne udenfor Rønne 2019	1.522.500
Forventet negativ overførsel fra 2018	-84.293
= Til rådighed til prioritering af nye projekter	1.438.207
Forslag til prioritering, punkt 1-4	-1.425.000
Restbeløb til senere disponering	13.207

Forslag til prioritering af disse to anlægspuljer fremgår af sagsfremstillingen, og vil blive fulgt op med ansøgning om anlægsbevillinger.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Bilag

-

Punkt 17: Orientering om for-projekt til Bornholms Grønne Bølge

Åbent punkt

17 Orientering om for-projekt til Bornholms Grønne Bølge

04.21.00P20-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	17	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget besluttede den 6. juni 2018, at Bornholms Regionskommune (BRK) skulle udarbejde en ansøgning til Nordea-fonden om støtte til et 1-årigt for-projekt til Bornholms Grønne Bølge. Ansøgningen blev sendt til Nordea-fonden i oktober 2018 og i december 2018 meddelte fonden, at den vil støtte projektet med 622.000 kr. Projektet kan nu igangsættes, og vil blive gennemført i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- At orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:
Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har været i løbende dialog med Nordea-fonden, der har vist sin interesse for at støtte udviklingen af Bornholms Grønne Bølge. Idéen går ud på, at skabe en sammenhængende, let tilgængelig og naturpræget forbindelse, der løber tværs gennem det centrale bornholmske landskab fra Hammerknuden i nord til Nexø og Dueodde i syd, ca. 40 km i længden og 2-5 km i bredden. I dag rummer området store naturværdier, hvoraf en del er udpeget som beskyttet natur, ligesom der er betydelige kulturhistoriske og friluftsmæssige interesser knyttet til området.

Nordea-fonden foreslog, at BRK søgte dem om støtte til et forprojekt, hvor projektets potentiale og mulige realisering afdækkes, herunder muligheden for at indgå frivillige aftaler med lodsejere om nye stiforløb, faciliteter o. lign. Ansøgning blev efterfølgende udarbejdet og sendt til fonden, jf. bilag.

BRK har nu fået en bevilling fra Nordea-fonden på 622.000 kr. til et 1-årigt forprojekt, der skal afklare forudsætningerne for at kunne udvikle og realisere Bornholms Grønne Bølge og gennemføres i løbet af 2019.

Formålet med forprojektet er derfor at opnå ny viden og skabe overblik over områdets natur- og kulturhistoriske værdier, ejerforhold og lodsejeropbakning, interesser og målgrupper, faciliteter, formidlingsmuligheder, stiforløb og forbindelser til de omkringliggende byer.

Målet opfyldes gennem en række aktiviteter i forprojektet i form af analyser af rummelige sammenhænge, interessentanalyse og -inddragelse, indsamling af viden om målgrupper, forskning og vidensdeling samt afholdelse af et netværksmøde med lignende projekter andre

steder i landet. Aktiviteterne vil så vidt muligt være kendetegnet ved dialog og samarbejde med lodsejere, lokalsamfund og oplevelsesudbydere.

Samarbejdspartnere og organisering

Bornholms Regionskommune er projektejer og kommunens partnere i forprojektet er:

- Naturstyrelsen Bornholm (forvalter statens skove og naturarealer på Bornholm)
- Destination Bornholm (turisterhvervets udviklings- og markedsføringsorganisation)
- Bornholms Landbrug & Fødevarer (landbrugets og fødevarerhvervets forening og rådgivningsorganisation)
- Danmarks Naturfredningsforening Bornholm

Der nedsættes en styregruppe med repræsentanter fra de fire samarbejdspartnere og en projektgruppe bestående af medarbejdere på relevante fagområder. Projektledelsen varetages af BRK.

Derudover har BRK indledt et samarbejde med Københavns Universitet om at udarbejde en landskabsstrategi for Bornholms Grønne Bølge. Med landskabsstrategien ønskes det at understøtte arbejdet med kommuneplanen ved at rammesætte den fremtidige udvikling af landskabet inden for projektområdet.

Økonomiske konsekvenser

Forprojektet's samlede omkostninger er 1.244.000 kr. Nordea-fonden støtter projektet med 622.000 kr. og BRK medfinansierer med 622.000 kr. i form af medarbejdertimer til projektledelse og faglig bistand fra plan-, natur-, GIS- og økonomimedarbejdere.

Såfremt at forprojektet viser, at der er grundlag for at gå videre med udviklingen af Bornholms Grønne Bølge forventer fonden, at BRK er indstillet på at yde medfinansiering til en realisering af et fuldskalaprojekt.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 18: Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

Åbent punkt

18 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	18	

Indstilling og beslutning

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:
Ingen sager sendes til høring.

Punkt 19: Gensidig orientering

Åbent punkt

19 Gensidig orientering

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-02-2019	19	

Natur- og Miljøudvalget den 5. februar 2019:

Orientering modtaget.

Punkt 101: Lukket

Punkt 102: Lukket

Punkt 103: Lukket